

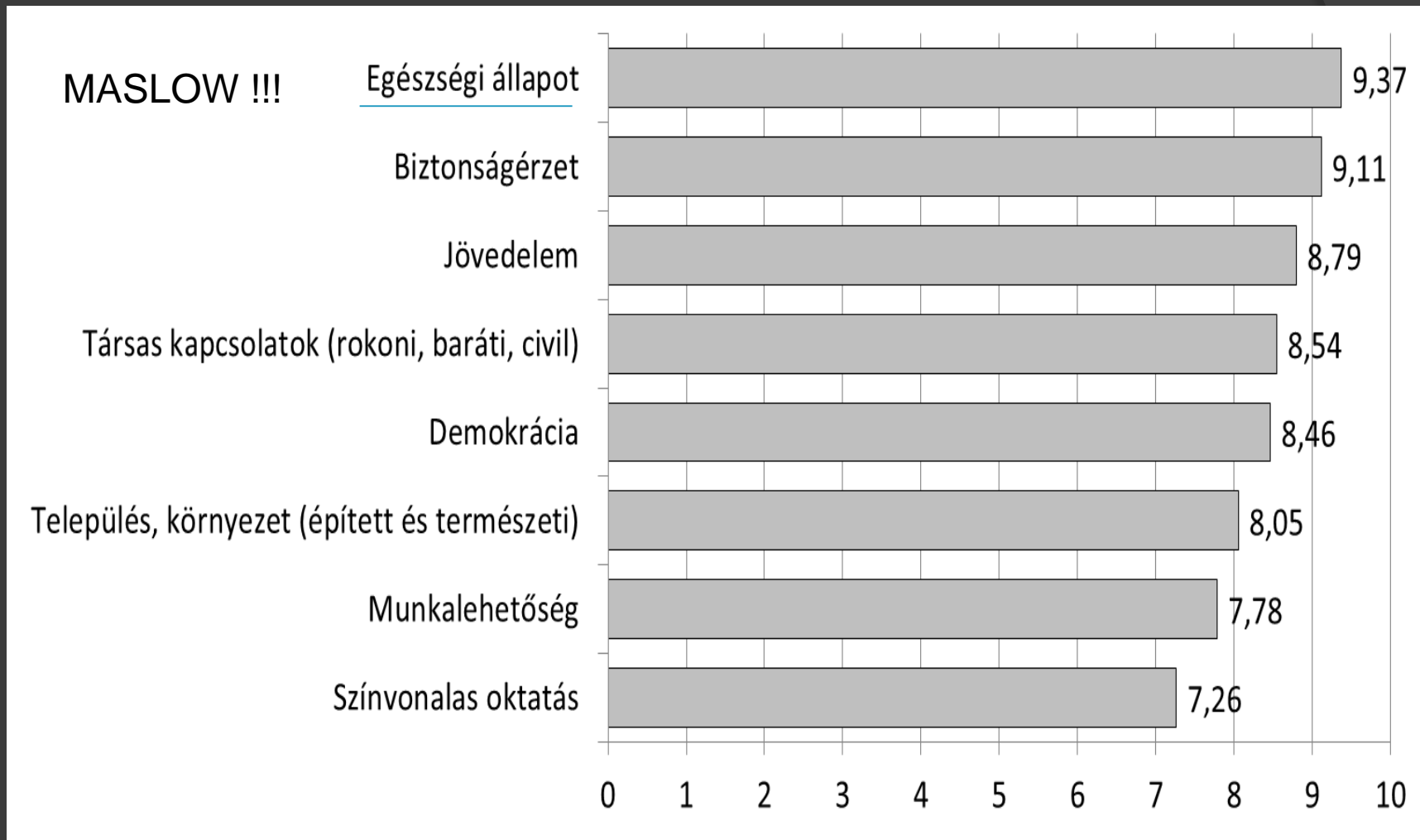
A TÁRSADALMI JÓL-LÉT TÉRBELI KÜLÖNBSÉGEI A MAGYAR NAGYVÁROS-TÉRSÉGEKBEN

Berki Márton – Halász Levente

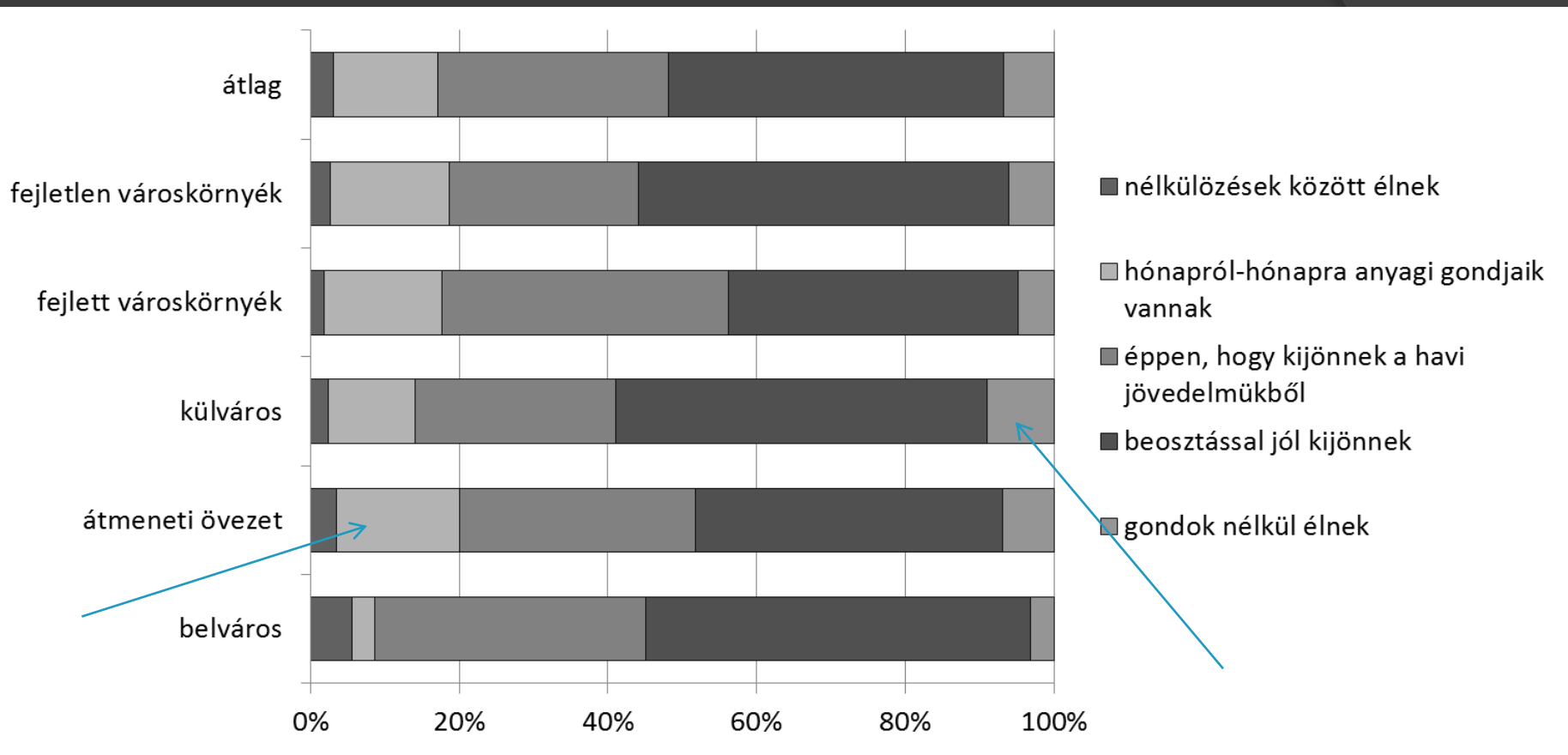
MRTT Vándorgyűlés
Veszprém, 2014. november 27-28.

- „Társadalmi konfliktusok – Társadalmi jól-lét és biztonság – Versenyképesség és társadalmi fejlődés” (TÁMOP-4.2.2.A-11/1/KONV-2012-0069) Kutatásvezető: Prof. Dr. Szirmai Viktória
- 9 magyar nagyváros-térség (város és környéke)
- 8 Stiglitz-dimenzió alapján elemzés
- Objektív és szubjektív mutatók
- Iskolai végzettség, aktivitás, kor, beosztás szerinti térbeli elemzés
- Komparativitás 2005-tel

*A jól-léti dimenziók szubjektív fontossága a válaszadók körében
(0 = egyáltalán nem tartja fontosnak, 10 = nagyon fontosnak tartja)*

Szubjektív anyagi jól-lét a magyarországi nagyváros-térségekben

Jövedelem (dinamikusan változó)+fogyasztás+vagyon (állandó)

T. Piketty: vagyon egyenlőtlenségek > jövedelmi egyenlőtlenségek

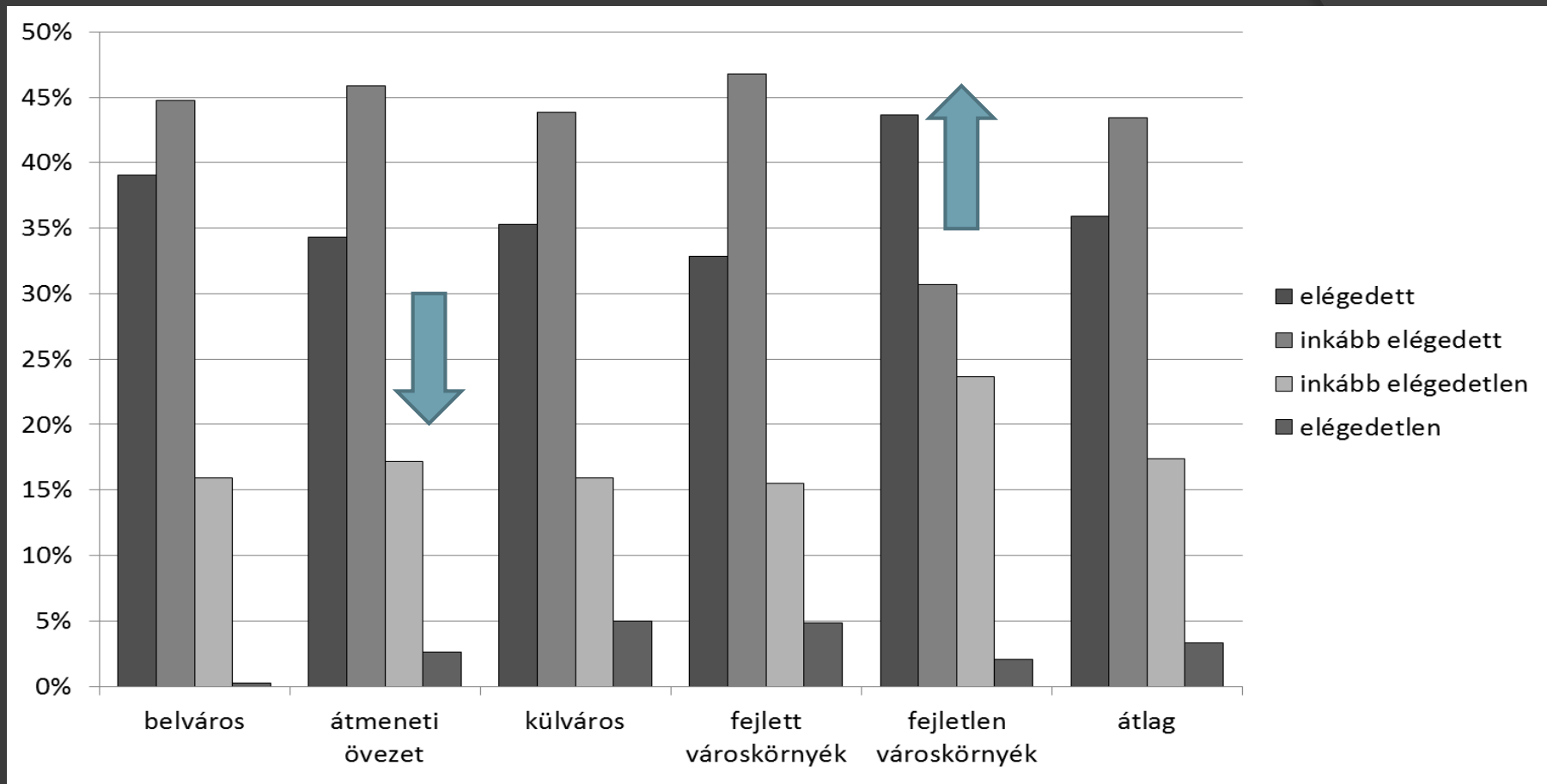
2005: Középréteg aránya jelentékeny

2014: Középréteg aránya csökken, nő az alsó és felső jövedelmi decilis aránya, de a felső látványosabban. Konvergencia, lassan javuló és konvergáló jövedelmi helyzet.

(Jövedelmi egyenlőtlenségek: (Gini) Mo. EU középmezőny)

Módszertani nehézség (78%-os válaszmegtagadás → háztartási jövedelem)

A megkérdezettek saját egészségi állapotukkal való megelégedettsége

Mortalitás és morbiditás, pszichikai és szomatikus egészség

Várható élettartam: 71,6 év (egészségben eltöltött évek száma: 60 év)

1 főre jutó alkoholfogyasztás (OECD): 10., 1000 főre jutó öngyilkosok száma (OECD): 7.

Rosszindulatú daganatos megbetegedések (EU): 1., Lakosság 1/3-a dohányzik

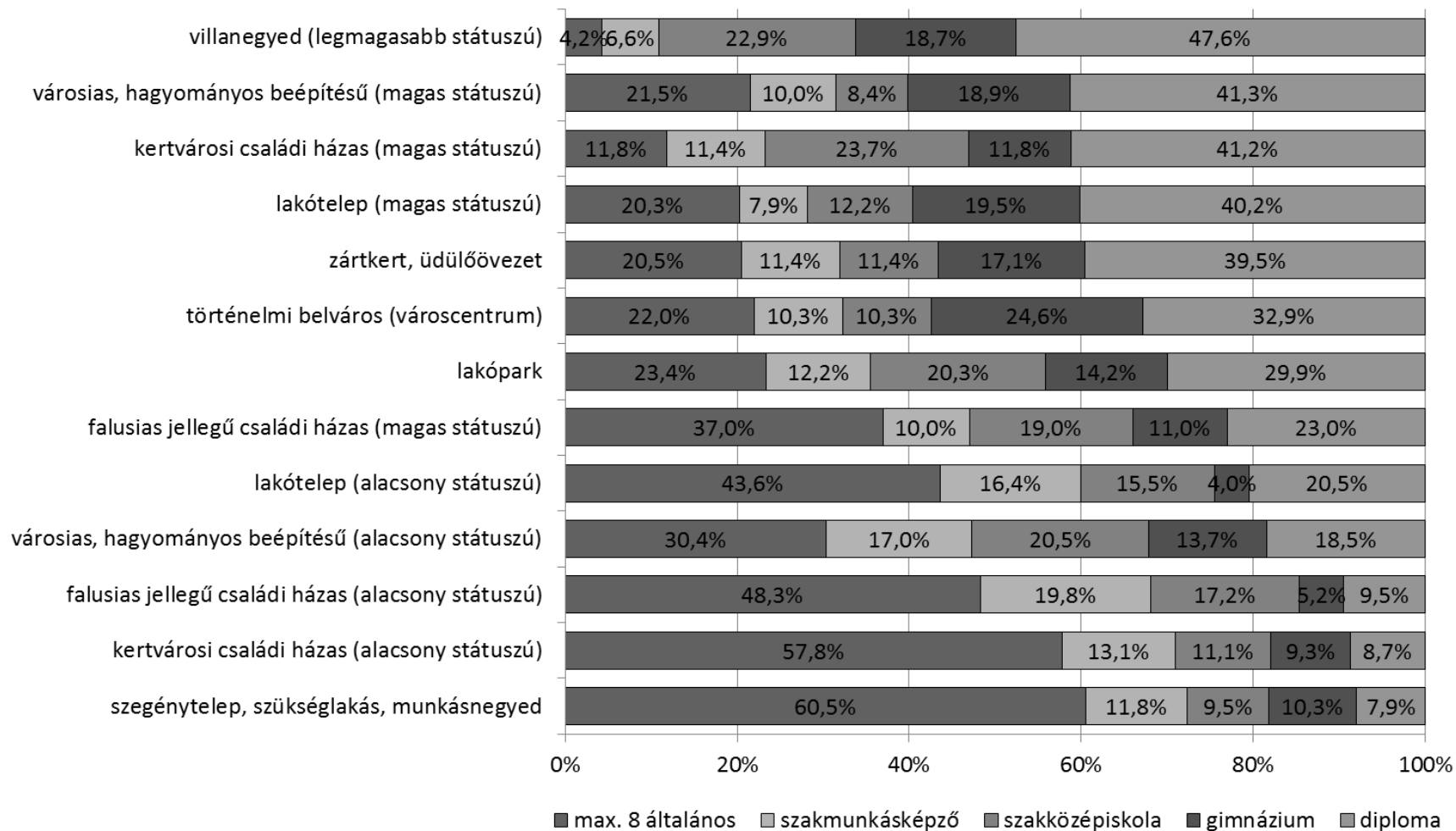
Környék: nagy elégedettség

Krónikus panaszok elhanyagolhatóak. (Önértékelési problémák, önképzavar, betegségtudat ???)

Stressz-szint: Magas!!! Anyagiak, jövő miatt

Egészségügyi, szociális, oktatási intézményi elégedettség centrumtól való távolságfüggő!

A válaszadók legmagasabb iskolai végzettsége a városi övezetek bontásában (a fejlett és fejletlen városkörnyékek nélkül, n = 3.678)

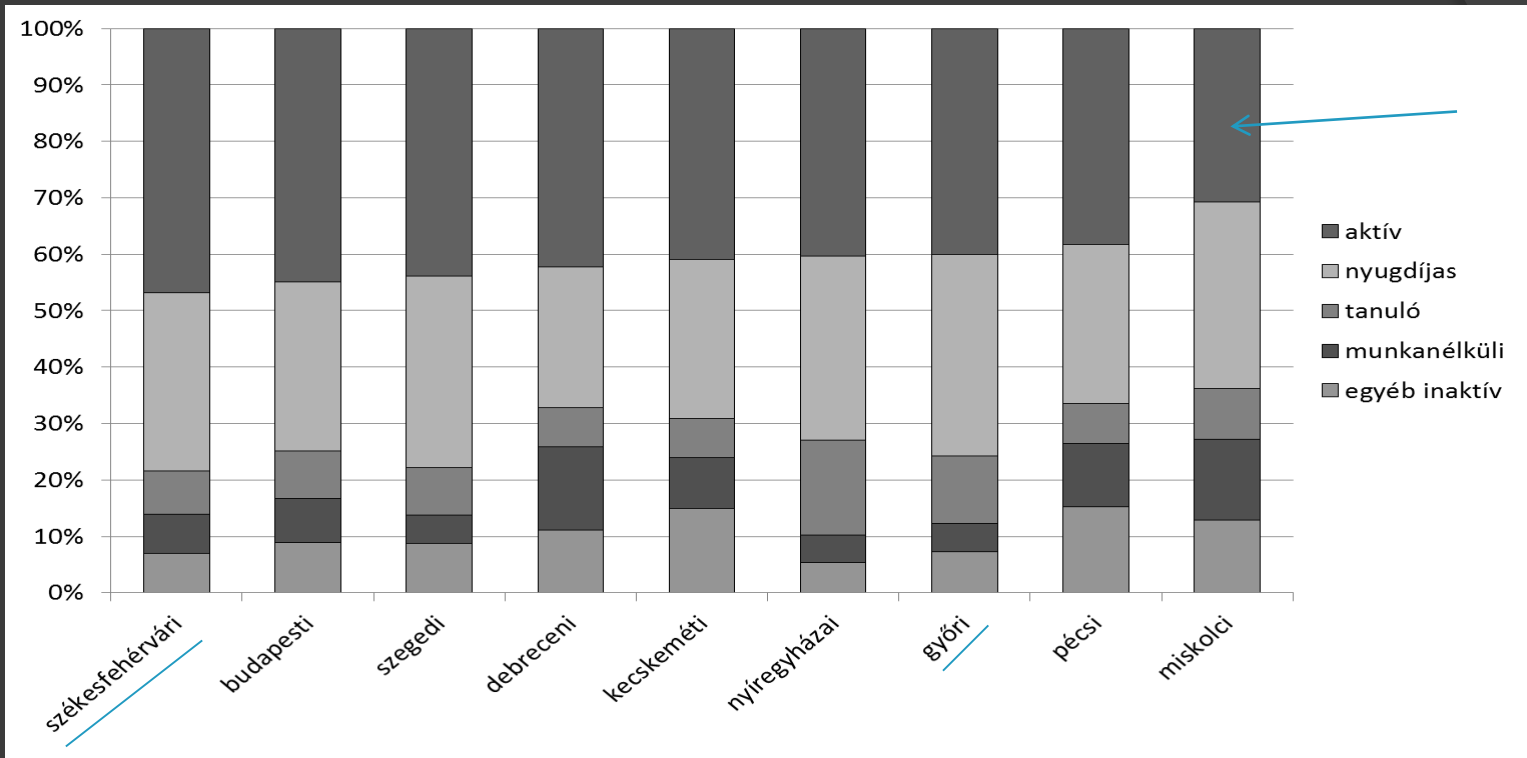
Összefüggés: alacsonyabb munkanélküliség, jobb egészség, erősebb társas kapcsolatok, nagyobb mértékű politikai részvétel

Lakótelepeken hatalmas különbségek

Diplomával rendelkezés aránya 25 év <: Nagyváros-térség: 25%, ország: 19%

1/3 beszél idegen nyelvet. Belváros → külváros: nő. Fejletlen vk: legalacsonyabb (19%)

Magyar nagyvárosok aktivitási megoszlása

Foglalkoztatottság: 56% (EU 26.)

Rejtett állástalanok, reményvesztett álláskereső

Legmagasabb aktivitás: fejletlen vk.

Nyugdíjasok: belváros

Tanulók: periurbia és belváros (gentrification)

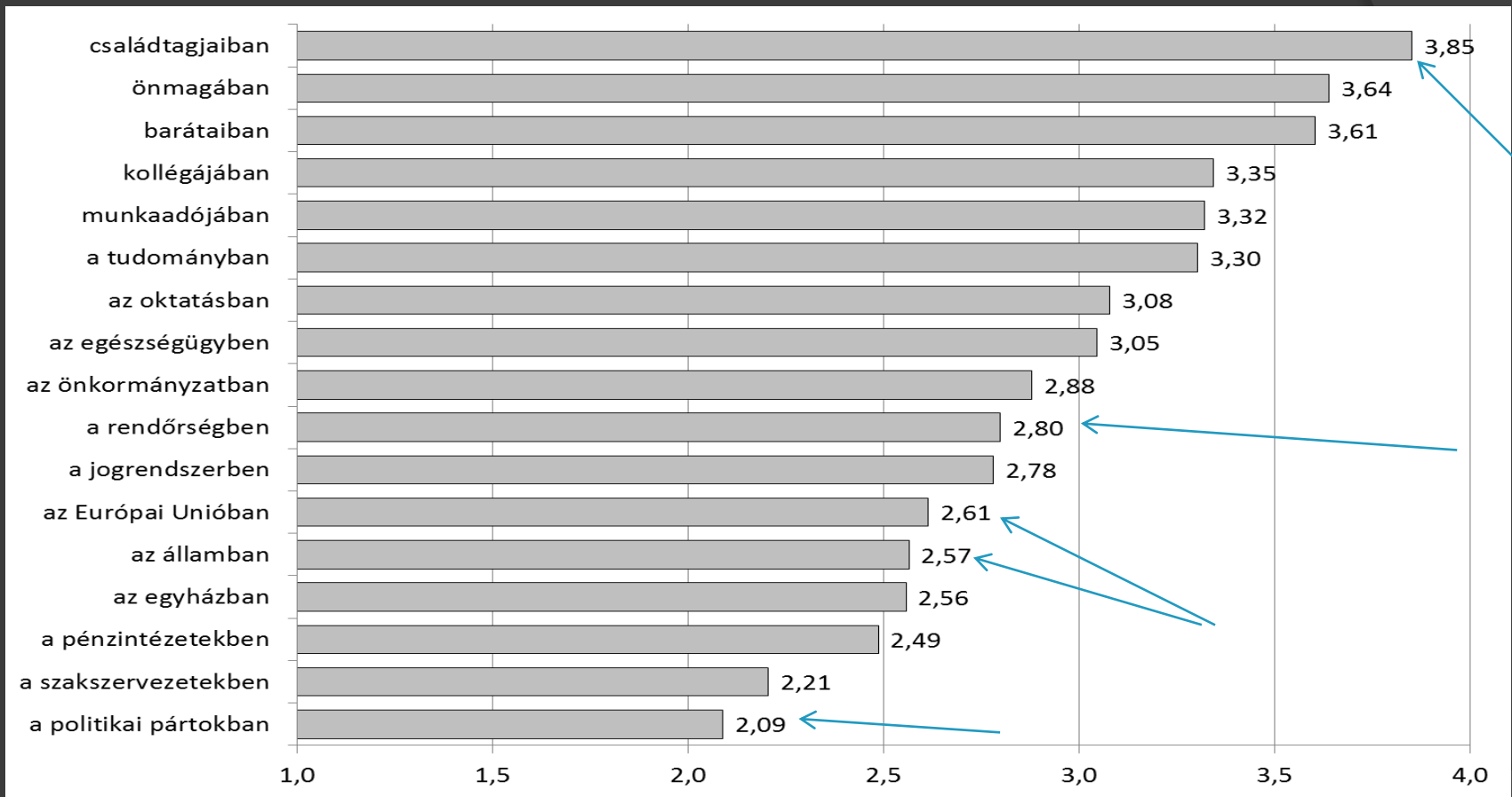
Esélyek romlottak: 63%, változatlanok: 30%, javultak: 6,5%

Munkanélküliség: 5-7% (országos: 8,1%)

Nyíregyháza, Miskolc, Pécs (izolátum) 20% a vk.-en

Munkahelyi bizonytalanság centrumtól kifelé nő

A hazai nagyváros-térségi társadalom bizalmi szintjei (1 = gyengén bízik benne, 4 = erősen bízik benne)

EU szkepticizmus, kapcsolatdeficit, individualista társadalom (?)

Belváros - fejletlen vk. - átmeneti ö. – külváros – fejlett vk.

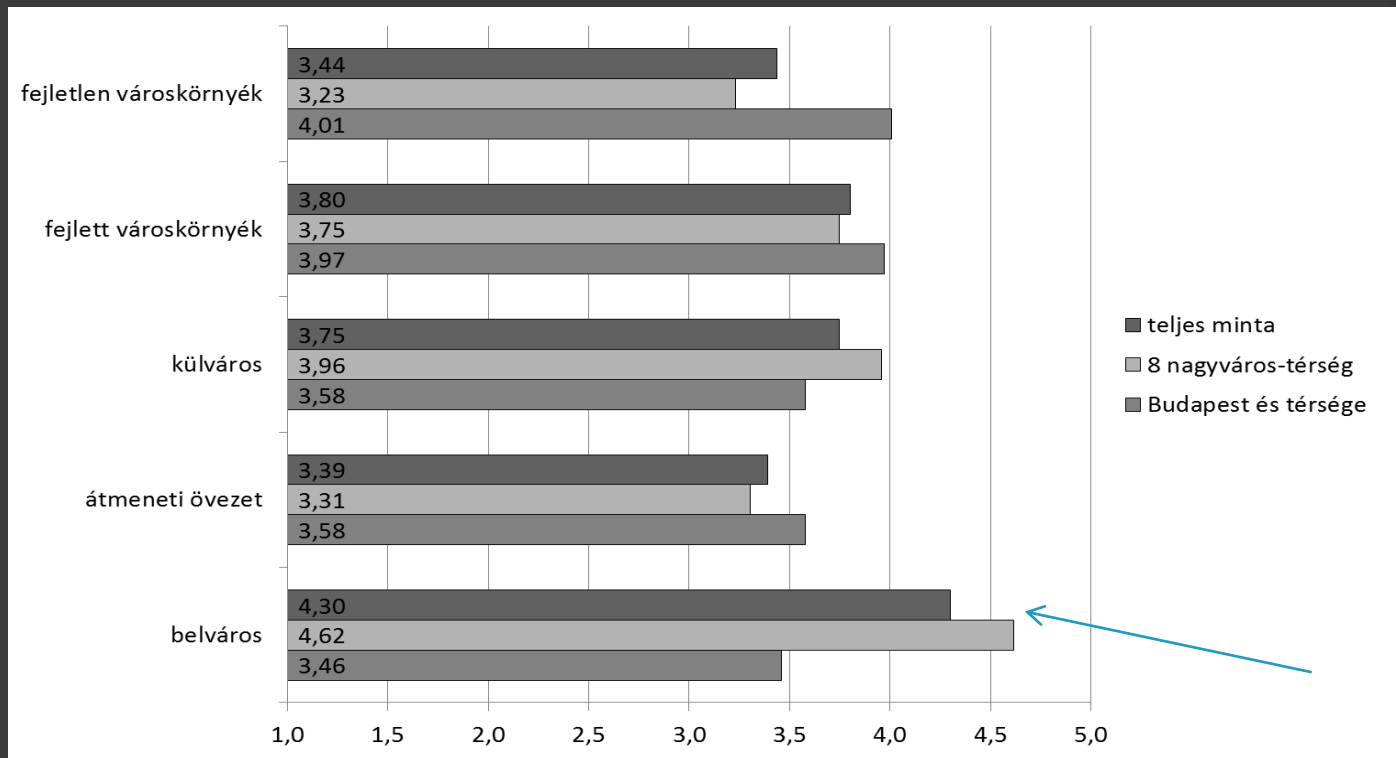
Társadalmi törésvonalak: gazdagok és szegények, magyarok és más nemzetiségűek

Városiak és vidékiek

Hátrányos megkülönböztetés városrész fejlettségével korrelál.

Életkor > nemzetiségi hovatartozás!

A természeti, táji környezet állapotával való megelégedettség övezetek szerint
(1 = egyáltalán nem elégedett, 5 = nagyon elégedett)

Bp.-vidék ellentét! (zöldterület nagysága eltér)

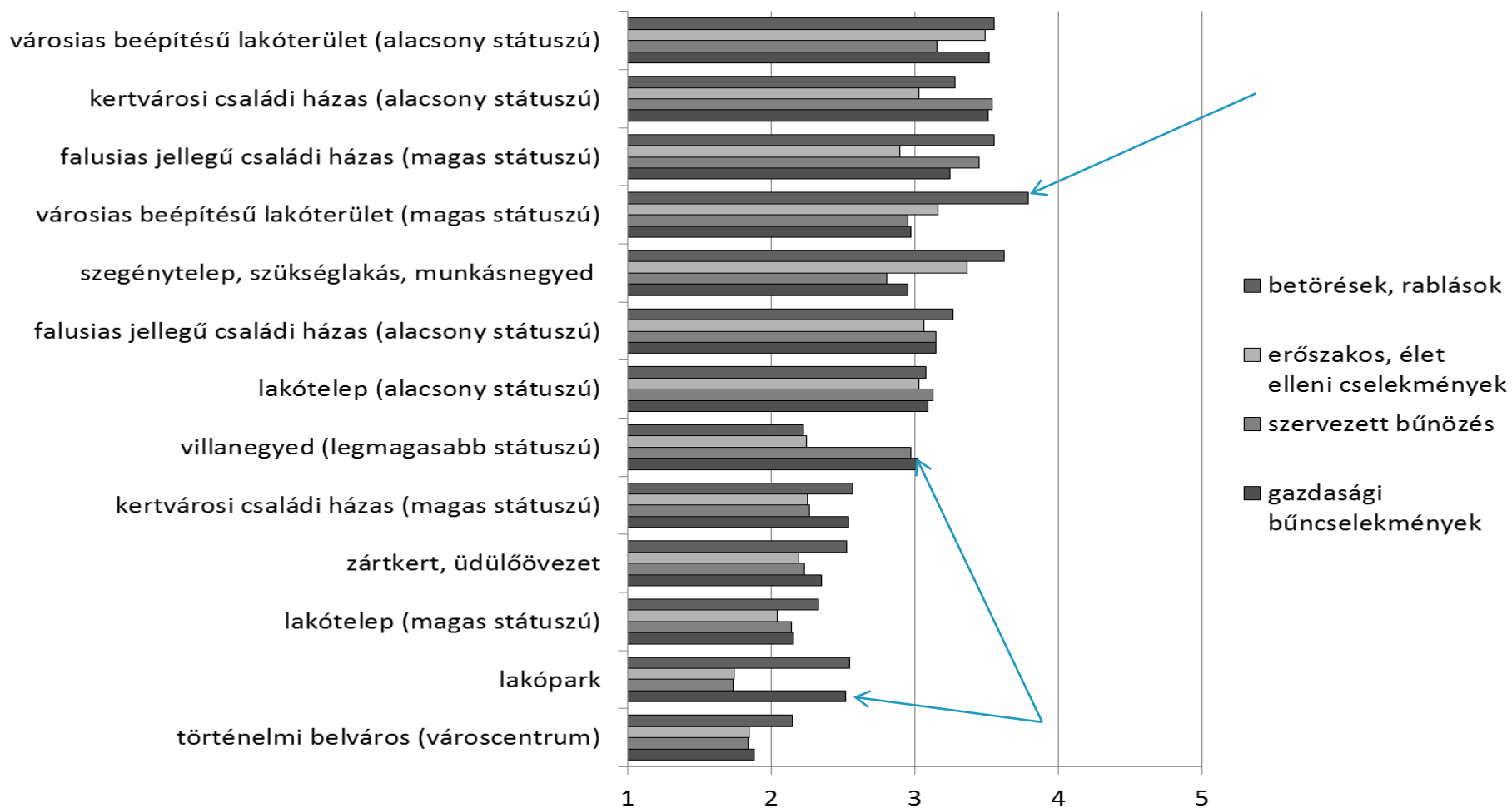
Periurbia elégedettsége látványos, átmeneti övezet legrosszabb (rozsdáövezetek)

Legsúlyosabb probléma: hulladék menny. Növekedése, aszály, hőhullám, növ. Gkcs.

Szélsőséges természeti okok kevésbé (érdekes...)

Legkevesebb probléma: belváros, legtöbb: átmeneti övezet

Nagyváros-térségi övezetek kriminológiai jellemzői

Összegzés

- ⦿ Centrum-periféria lejtő megváltozott.
- ⦿ Külvárosi jól-lét szint erőteljesen emelkedett
- ⦿ Átmeneti övezet: nagy szórás, diverzifikált társadalom
- ⦿ Fejlett-fejletlen települések között nincs egyértelmű különbség
- ⦿ Vezető: Budapest, Székesfehérvár, Győr
- ⦿ Hátrányos: Miskolc, Nyíregyháza, Debrecen, Pécs (!)
- ⦿ Környék hasonló: Budapest, Győr, Székesfehérvár, Pécs, Kecskemét, Szeged
- ⦿ Környék eltér: Miskolc, Nyíregyháza (!!!)
- ⦿ Városok és /vagy várostérségek fejlett izolátumok!
- ⦿ Pozitív területi autokorreláció?